

Marion van de Coolwijk

Tafel 7: 3 cola!

δ

Salade à la Bartje

‘Ik ga!’ Rik stak zijn hoofd om de hoek van de keukendeur.
‘Duim je voor me?’
‘Doe ik.’ Zijn vader legde de lepel neer
waarmee hij in de pan aan het roeren was. ‘Zet ‘m op!’
Rik knikte. De zenuwen die hij het afgelopen uur
door zijn lijf voelde gieren, waren nu op hun top.
Zijn okselklieren werkten al helemaal niet mee.
Het zweet liep in straaltjes langs zijn lichaam naar beneden.
Hij duwde zijn neus in de katoenen stof van zijn shirt en snoof.
‘Angstzweet?’ Zijn moeder kwam de trap af.
Rik liep de gang in en griste zijn jack van de kapstok.
‘Doe niet zo stom.’
Zijn moeder glimlachte.
‘Je ziet er keurig uit voor een sollicitatiegesprek.’
‘Mam!’ Rik gromde.
‘Oké, oké, ik zeg al niets meer.’ Ze draaide zich om
en liep naar de kamerdeur. ‘Tot zo! We wachten wel met eten.
Kun je ons straks alles verte—’
Rik smeed de voordeur achter zich dicht.
Kon zijn moeder nu niet heel even haar mond houden?
Dat gebabbel maakte hem alleen maar nerveuzer.
Sollicitatiegesprek... pfff! Het ging hier om een afwasbaantje,
niet om een ministerspost.
Heel even had Rik getwijfeld
toen hij door de eigenaar van restaurant Lekker
telefonisch werd uitgenodigd voor een gesprek.
Die had zijn brief gelezen en was onder de indruk
van zijn motivatie. Hij wilde Rik graag een keer spreken.
‘Woensdagavond halfvijf,’ had hij er meteen achteraan gezegd.

‘Schikt dat?’

Rik had instemmend gemompeld en opgehangen.

Motivatie. Alleen het woord al.

Toen hij twee weken geleden een open sollicitatiebrief in elkaar aan het knutselen was, had zijn moeder hem op het hart gedrukt om vooral zijn beweegredenen in de brief te vermelden.

‘Motivatie, heet dat,’ zei ze. ‘Werkgevers zijn gek op gemotiveerde mensen, dus schrijf er maar bij dat je heel graag een baantje wilt en dat het werk in een restaurant je al van jongs af aan aanspreekt.’

‘Ja, duh,’ had hij boos geroepen. ‘Doe het lekker zelf.’

Tja, en dat had hij beter niet kunnen zeggen.

Zijn moeder had hem van de stoel gebonjourd en was zelf gaan zitten. ‘Je begint met jezelf voor te stellen,’ zei ze en haar vingers bewogen razendsnel over het toetsenbord.

‘Dat heb ik al gedaan,’ probeerde hij nog, maar zijn zin ‘Hoi, ik ben Rik de Boer’ was al gedeletet.

In plaats daarvan kwam er een zin van wel drie regels waarin eigenlijk precies hetzelfde stond.

‘Je moet het een beetje aankleden,’ ging zijn moeder onverstoorbaar verder.

‘Zo, en dan vertel je nu waarom je wilt werken.’

Ze keek hem vragend aan.

Rik haalde zijn schouders op. ‘Voor het geld natuurlijk.’

‘Dat zet je niet in een sollicitatiebrief,’ zei zijn moeder.

‘Maar het is wel zo.’

‘Verzin iets anders.’

‘Ja, weet ik veel!’ Rik sloeg zijn armen over elkaar.

Hier had hij geen zin in.

De vingers van zijn moeder vlogen al weer over het toetsenbord.

Rik las de woorden mee. ‘Ik ben iemand die van aanpakken houdt en interesseer mij voor uw bedrijf.’

Hij zuchtte. ‘O ja? En gisteren zei je nog

dat ik een luie donder was die zich voor niets interesseerde.’

Zijn moeder glimlachte.

‘Is ook zo, maar dat hoeft je toekomstige werkgever niet te weten. Het gaat er nu om dat een bedrijf je uitnodigt voor een gesprek. In een gesprek kun je jezelf veel beter verkopen.’

‘Mam, het gaat hier om een afwasbaantje of vakken vullen in de supermarkt.’

‘Heb je al een lijst van bedrijven waar je de brief heen wilt sturen?’ ging zijn moeder onverstoorbaar verder.

‘Eh... nee.’

Ze knikte. ‘Goed, dan maken we deze brief samen af en daarna gaan we in het telefoonboek adressen zoeken van bedrijven hier in de buurt.’

‘Mam, ik ben vijftien. Dan mag je gewoon nog niet zoveel.’

‘Er zijn genoeg supermarkten en restaurants die jou kunnen gebruiken.’

Rik hield zijn mond. Als zijn moeder eenmaal op dreef was, was er geen houden meer aan.

Die avond gingen er negen brieven de deur uit.

Rik had zijn moeder ervan kunnen overtuigen dat dat meer dan genoeg was. Hij kon maar één baantje aannemen. Eerst maar eens afwachten of er gereageerd werd.

Dat de eigenaar van restaurant Lekker meteen de volgende avond al belde, had hem verbaasd.

‘Zie je wel,’ had zijn moeder geroepen. ‘Die brief werkt! Alleen nog even een gesprekje en dan heb je je baantje.’

Rik fietste de Hoofdweg over. ‘Alleen nog even een gesprekje...’

De woorden van zijn moeder klonken wel erg simpel.

Alsof hij iedere dag sollicitatiegesprekken voerde.

Rik had er vannacht niet van geslapen.

De hele dag op school had hij zich voorbereid op dit gesprek. De lessen waren aan hem voorbij gegaan en zelfs zijn vrienden hadden gevraagd wat er was, omdat hij zo afwezig was.

Natuurlijk had hij hun niets verteld.

Stel je voor dat het niets werd.

Moest hij iedereen ook weer vertellen dat het niet doorging.

Nee, hij zou pas iets vertellen als hij echt een baan had.
Peter, een van zijn beste vrienden,
werkte al een paar weken bij een Chinees.
Afwassen, dat wel, maar het verdiende vijf euro per uur.
Dat was superveel. En Marjolein, een meisje uit zijn klas,
werkte bij een cateringbedrijf. Dat was helemaal top.
Zij kreeg zelfs een euro meer per uur, vertelde ze.
Bijna iedereen in zijn klas had een baantje.
Alleen hij en Jonas niet. Maar Jonas hoefde niet.
Zijn ouders hadden geld zat. Tenminste...
dat vertelde hij aan iedereen die het maar horen wilde.
'Werken is voor watjes,' riep hij dan.
'Ik krijg mijn zakgeld niet eens op,
dus waarom zou ik een baan zoeken?'
Rik was vorige maand vijftien geworden
en wilde maar wat graag werken. Zijn zakgeld was vaak
na een paar dagen al op, dus wat extra geld zou welkom zijn.
Hij reed over de dijk in de richting van de haven.
Het was vrij warm voor de tijd van het jaar.
Hier en daar kwamen de narcissen al op. Rik ging rechtop zitten
en haalde diep adem. Voorjaarslucht rook vrolijk.
Restaurant Lekker lag aan de kleine haven
aan de rand van de stad.
Rik had er wel eens gegeten met zijn ouders, jaren geleden.
Veel herinnerde hij zich er niet meer van,
maar zijn vader had gezegd dat het een goed restaurant was
en dat de eigenaar, Ted Greuter, een aardige man was.
Dat had hij dan weer gehoord van de buurman
van een van zijn collega's.
Tja, tegen zoveel logica kon Rik niet op, dus had hij,
op aanraden van zijn vader een van de negen brieven
naar restaurant Lekker gestuurd.
'Minstens vijf euro per uur vragen,' had zijn vader gezegd.
'Voor minder werkt een De Boer niet.'
Bij het laatste stoplicht sloeg Rik rechts af.
Restaurant Lekker lag verscholen achter de vele plezierjachten

die in de haven lagen. Rik volgde de borden langs de kant van de weg en reed het parkeerterrein op dat zich naast het restaurant bevond. Het was nog vroeg in de avond. De parkeerplaats was, op een paar auto's na, leeg. Rik zette zijn fiets in het fietsenrek en trok zijn shirt recht. Ondertussen bekeek hij het gebouw aandachtig. De zenuwen gierden door zijn keel. Dit was best een mooi restaurant. Alleen de ingang al. Twee enorme potten vol bloemen markeerden de deur. Een rode loper lag keurig recht tussen de potten uitgerold in de richting van de parkeerplaats. Rik keek naar zijn bevuilde schoenen. Oeps, als er maar geen klodders aarde op het kleed achterbleven. Om binnen te komen móést je over het kleed. Rik haalde diep adem. De voorjaarslucht was opeens een stuk minder vrolijk. Er klonk gelach achter de schutting en Rik hoorde een meisjessstem. 'Ben je belazerd! Dat doe je zelf maar.' Het Amsterdamse accent was onmiskenbaar. Rik glimlachte. Om bij dit restaurant te werken hoefde je dus niet bekakt te praten. Dat scheelde. Hij stapte de rode loper op en liep naar de ingang. Voorzichtig duwde hij tegen de glazen deur. Meteen stond hij stil. De deur leek op slot te zitten. Weer duwde hij, maar er gebeurde niets. Rik deed een stap achteruit en bekeek de gevel. Hing er ergens een briefje met openingstijden? In een flits keek hij op zijn horloge. Kwart over zes. Hij was precies op tijd. Zou het restaurant misschien nog gesloten zijn? Moest hij achterom? Hij keek om zich heen, maar zag geen andere toegangsmogelijkheid. Gek. Om deze tijd kwamen mensen toch eten? Het meisje aan de andere kant van de schutting lachte weer.

Rik besloot haar hulp te vragen.
'Hallo! Mag ik iets vragen?'

Het werd meteen stil. Even later klonk er gefluister.
'Kan iemand mij zeggen hoe laat dit restaurant opengaat?'

Riks stem klonk schor. Hij had geen idee tegen wie hij sprak, maar hij wist nu dat er iemand luisterde.
'We zijn al open,' zei een mannenstem.
'Maar de deur zit nog dicht,' antwoordde Rik.
'Trekken!' riep de meisjesstem.
'Dombo,' hoorde Rik haar er zachtjes achteraan zeggen.
Hij keek naar de deur en kon wel door de grond zakken.
Hij pakte het handvat van de deur en trok. De deur vloog open.
'Bedankt,' riep hij. Er klonk gegiechel.
Rik stapte naar binnen. Dit was niet echt een goed begin.
Als het een voorteken was voor het al dan niet slagen van de avond, dan kon hij het wel schudden.
De hal van het restaurant was prachtig.
Een witte bar liep halfrond weg tegen de linkermuur.
Boven de bar hingen rijen met glazen.
Een enorme biertap sierde de zijkant en was een echte blikvanger.
Rik deed een paar stappen naar voren.
Achter de bar stond een jongen van een jaar of twintig.
Hij propte een doek in een bierglas en draaide het glas rond.
Zijn ogen draaiden, zo te zien, de rondjes mee.
Verbaasd keek Rik naar de jongen die, geconcentreerd als hij was, het schone glas voorzichtig in het rek boven hem hing.
'Dag,' zei Rik.
'Dag,' antwoordde de jongen die onverstoorbaar een nieuw glas oppakte. 'Ik ben Bartje. Bartje helpt mee.'
'Ik zoek meneer Greuter,' zei Rik die wat verbaasd naar de jongen keek. Hij praatte wel erg kinderlijk.
De jongen fronste zijn wenkbrauwen, maar zei niets.
'Meneer Greuter?' herhaalde Rik zijn verzoek.
'Die is even weg. Ik ben Bartje,' zei de jongen weer en zijn mond trok een beetje scheef. 'Ik maak de glazen mooi.'

Rik raakte geïrriteerd. Eerst het gegiechel achter de schutting en nu deze flapdrol. ‘Fijn voor jou,’ zei hij kribbig. ‘Maar ik –’
Verder kwam hij niet. ‘Dat noem je poleren,’
sprak de jongen rustig verder. ‘Wil je weten hoe dat gaat?
Bartje weet het precies. Bartje heeft dat geleerd uit een boek.’
‘Nou nee, ik heb een afspraak met –’
De jongen ging onverstoorbaar verder.
Zijn stem klonk alsof hij een passage uit een boek voorlas.
‘Houd het glas boven het hete water. Niet erin! Nee, erboven.’
Rik zuchtte. Dat schoot niet echt op.
Zouden hier allemaal van die debielen werken?
Of was dit gebruikelijk? Dag, ik ben Rikje en ik was af.
Hij glimlachte. Misschien kon hij beter rechtsomkeert maken.
Dit werd niets.
‘Laat het glas van binnen en van buiten, inclusief het voetje,
goed beslaan door de hete stoom.’
Bartje hield het wijnglas boven de bar voor hem.
Nieuwsgierig ging Rik op zijn tenen staan
en keek achter de barrand naar een bak water
die inderdaad flink stoomde.
‘Neem de punt van de doek in je linkerhand
en stop daar het voetje in,’ ging Bartje verder.
Hij voegde de daad bij het woord. Rik zag dat hij geroutineerd
de andere punt van de doek zover mogelijk in het glas propte.
‘Stop de duim van je rechterhand in het glas
zonder druk te zetten op de rand,’ vervolgde Bartje.
‘Draai het glas rond en zorg dat je vier andere vingers
de buitenkant van het glas poetsen. Laat het voetje
door je linkerhand glijden. Zo wordt het voetje ook schoon.
Let ook op de bodem van het glas.
Controleer het glas na afloop tegen het licht.’
Gebiologeerd staarde Rik naar de bewegingen van
die vreemde jongen. Elk woord dat hij zei
maakte hij waar met zijn handen. Binnen een paar seconden
hing er weer een blinkend schoon glas in het rek.
‘Knap van Bartje, hè?’ De jongen keek trots.

Rik kon niet anders doen dan knikken.
Dat fijne glas in die grove knuisten.
Het was een wonder dat het glas niet stukging.
‘Meneer Greuter komt eraan,’ zei Bartje
en hij wees naar de ingang van de eetzaal.
Een man, met een zwart overhemd aan en zwarte sloof voor,
kwam de gang in gelopen. Hij droeg een zilveren schaal
waarop een enorme vis lag. De schaal steunde op zijn schouder
waardoor Rik het gezicht van meneer Greuter net niet kon zien.
De vis keek hem mistroostig aan.
Rik aarzelde. Hij kon nu nog terug. Als hij snel was,
kon hij ongezien naar buiten toe. Zijn weifeling duurde te lang.
Bartje zwaaide en wees naar Rik. ‘Voor u, meneer,’ zei hij.
De vis zakte en een kaal hoofd kwam tevoorschijn.
‘Rik de Boer?’
Rik knikte. ‘Ja, meneer.’
‘Als je even wacht,’ zei meneer Greuter.
‘Ik breng even deze dame naar de keuken en dan kom ik bij je.’
Terwijl de man achter de bar langs liep
en door twee klapdeuren verdween, gebaarde Bartje
dat Rik op een van de krukken aan de bar mocht plaatsnemen.
Rik ging zitten en voelde zijn hart in zijn keel kloppen.
Wat een rommelig begin. Dit kon nooit iets worden.
Bartje ging verder met zijn poleerwerk
en Rik keek geïnteresseerd toe.
Gelukkig was afwassen iets heel anders dan dit gedoe met glazen.
Van wat hij van Peter had gehoord
moest je de borden eerst afspoelen met een grote spuit.
Een soort douche aan een slang.
Daarna zette je ze in de afwasmachine
en uiteindelijk moest je ze weer netjes in de kasten zetten.
Best makkelijk.
Een jongen van een jaar of twintig kwam de eetzaal uit
en liep naar de hoek van de bar waar een kassa stond.
Rik zag hem iets aanslaan; er kwam een bonnetje
uit het apparaat. De jongen pakte een leren mapje

en stopte het bonnetje erin.
Daarna verdween hij weer naar de eetzaal.
'Zo, Rik. Excuus dat je even moest wachten.'
Meneer Greuter kwam naar hem toegelopen en stak zijn hand uit.
Heel even aarzelde Rik en meneer Greuter moest lachen.
'Ik heb ze gewassen, hoor.'
Rik gaf de man een hand. 'Dag, ik ben Rik de Boer.'
Bij het uitspreken van de woorden,
bedacht hij zich dat meneer Greuter dat al lang wist. Stom!
'Ted Greuter, je mag Ted zeggen. Doen ze hier allemaal,
toch Bartje?' Hij draaide zich om naar Bartje
die zenuwachtig knikte. 'Ja, meneer Greuter.'
'Zie je wel?'
Rik zag dat meneer Greuter zich amuseerde.
'Bartje helpt mee aan de koude kant,' hoorde Rik hem zeggen.
'De koude kant?' vroeg hij.
'Alles wat koud is,' legde meneer Greuter uit.
'Niets daarvan,' riep Bartje. 'Dit water is heel heet.'
Meneer Greuter knipoogde naar Rik.
'Ja, Bartje, het water is heet, maar jij doet toch de koude kant.
Zo heet dat.'
'Oké, yes sir!' Bartje salueerde. 'Koude kant is alles wat koud is
in een restaurant. Sla, garnering, toetjes. Dat doe ik.'
'Wil je wat drinken?' Meneer Greuter draaide zich om.
'Bartje, mag ik van jou een cola en een...'
Hij keek vragend naar Rik.
'Eh... ook een cola alstublieft.'
'Twee cola,' zei meneer Greuter.
'Breng het maar naar mijn kantoor.'
Hij gebaarde dat Rik mee mocht lopen.
De kleine ruimte die als kantoor dienst deed
bevond zich aan de andere kant van de hal.
Rik ging zitten en wachtte geduldig tot Bartje de twee cola
had gebracht en meneer Greuter ook was gaan zitten.
'Zo, Rik de Boer, dus jij wilt hier komen werken.'
'Ja, meneer.'